

Debuut Han Leeferink

Tussen mysterie en alledag

Romans hoeven niet per se te gaan over de turbulente wereld waarin we nu leven. Han Leeferink debuteerde dit najaar als romanschrijver met een onderwerp dat je niet zo vaak meer tegenkomt: mystiek.

Door Jan-Hendrik Bakker

Mystiek in de Nederlandse literatuur? Ja, in de poëzie, daar hebben dichters van Hadewych tot Vasalis zich vanaf de middeleeuwen nooit onbetuigd gelaten. Maar in de romankunst van na de oorlog? Dan moet je denken aan 'De komst van Joachim Stiller' van Hubert Lampo of aan Oek de Jongs. 'Cirkel in het gras'. Voor mijn gevoel houdt het dan al snel op. Han Leeferink is een schrijver uit de kring rond het Haagse literaire tijdschrift Elders. En inderdaad doet hij met zijn debuut de naam van dat tijdschrift eer aan. Zijn boek draagt de pakkende titel 'De oosthoek van de Melkweg' en dat is even uit de buurt. Het gaat weliswaar niet over 'elders', maar wel over het verlangen daarnaar. De inzet van het boek is behoorlijk spiritueel. De roman vertelt over drie mensen die ervan overtuigd zijn dat de alledaagse realiteit niet veel te bieden heeft. Ze is vooral een hoop kabaal. Achter dat kabaal bevindt zich, diep verscholen en verwijderd van het alledaagse, een stille, goddelijke werkelijkheid. Daarin opgenomen te worden is de wens van een van de drie hoofdpersonen, Axl. En op een dag verdwijnt hij spoorloos.

Scheur

Aan het begin van de roman is deze hoogbegaafde maar wat merkwaardige en op zichzelf levende jongeman al verdwenen, 'ontsnapt door een scheur in de stof van de werkelijkheid', zoals de schrijver het noemt. Zijn jongere zus, Lisa, mist hem vreselijk. Axl was een zielsverwant van haar en nog wel iets meer, getuige de suggestie van lichamelijke intimiteit verderop in het verhaal. Lisa gaat op zoek naar haar verdwenen geliefde broer. Ze roept daartoe zelfs de hulp in van een spiritist. Maar het mag niet baten. En Lisa kan met die

Han Leeferink. | Foto: Hapé Smeele

wetenschap niet verder leven. De lezer is in het eerste deel van het boek dan ook al getuige van haar begrafenis.

Het verhaal van Lisa en Axl heeft mythologische kantjes

Het verhaal van Lisa en Axl heeft mythologische kantjes, maar de geschiedenis vindt wel plaats in het Nederland van enkele decennia geleden. Arnhem, de Waddenkust en Amsterdam zijn herkenbare regio's. De verteller van het geheel is de wat onuitgewerkte persoon van de schrijver Tomas, een volwassen man die blijkbaar voldoende middelen heeft zijn gang te gaan zonder zorgen. Hij leert Lisa kennen als jonge vrouw en sluit vriendschap met haar. Kort na haar zelfgekozen dood laat zij – ze was erg gehecht aan Tomas geraakt – een grote hoeveelheid brieven, aantekenboekjes, dag-

boeken en losse aantekeningen aan hem na. Die mag hij uitzoeken en de roman die hij op grond daarvan zal schrijven, wordt zijn levensdoel. Zo ontvouwt zich de reconstructie van wat er gebeurde voorafgaand aan de mysterieuze verdwijning van Axl.

Evenwicht

'De oosthoek van de Melkweg' is een geslaagde vertelling geworden waarin Leeferink het evenwicht weet te bewaren tussen spirituele vergezichten en het dagelijks leven van gewone mensen. Vaak genoeg doen spiritueel en mystiek gemotiveerden niet onder in geleuter over en gedweep met een hogere werkelijkheid, of wat zij daar onder verstaan, voor orthodoxe kerken en moskeegangers. Geef hun maar de hemel in plaats van de aarde. De verachting van de aarde ligt bij beide groepen op de loer. Gelukkig laat Leeferink zich daar niet mee in. Hij laat de alledaagse werkelijkheid intact, maar verkennt toch ook de buitengebieden.

Van de drie personages is Lisa verreweg de levendigste en boeiendste, Axl heeft iets van een heilige, en zo wordt hij ook door iemand genoemd. Hij is in elk geval niet iemand van hier. Maar gaandeweg het boek wordt Tomas, de man door wiens ogen wij het verhaal krijgen te zien, eigenlijk de interessantste van het trio. Wat beweegt hem om zo in deze geschiedenis op te gaan? Waarom krijgen we haast niets over zijn leven van dat moment te horen, vanwaar zijn belangstelling voor het werk van Patrick Modiano? Wat voert hij eigenlijk overdag uit behalve wat schrijven en wandelen? Je komt er niet achter.

Dan realiseer je je dat het eigenlijk wel goed werkt. Een uitgetekend psychologisch portret van de man zou de lezer de ruimte hebben ontgenomen zelf zijn gedachten te vormen over

wat die twee met elkaar hebben: de hemelse Axl en zijn artistieke en energieke zus. Mysterie moet mysterie blijven, anders zou het zijn werk niet kunnen doen. Dat is de kracht van dit mooie debuut.

Han Leeferink, 'De oosthoek van de Melkweg'. Uitgever: Nachtwind. Prijs: € 24,50.

